

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2304

av Beatrice Ask m.fl. (M)

Åtgärder mot tiggeri

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av uppdaterade kartläggningar för att klargöra dagens situation för utsatta EU-medborgare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att organiserande av tiggeri, där utsatta människor utnyttjas, ska kriminaliseras och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ordningslagen och hur den tillämpas i landets kommuner måste ses över, bl.a. vad gäller regler för penninginsamling och utnyttjande av allmän mark, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regelverket för särskild handräckning och avhysning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta initiativ på EU-nivå för att sätta press på andra EU-länder att agera mot diskriminering och sociala orättvisor i EU-migranternas hemländer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste åren har det blivit allt vanligare med tiggare från EU-länder, i synnerhet från Rumänien och Bulgarien. Utsatta människor som ber om pengar finns nu i hela Sverige. Regeringen bedömer att det handlar om cirka 4 000–5 000 personer på plats i Sverige. Skälen till att många söker sig hit varierar, men för de flesta handlar det om utsatthet och svår fattigdom. Grundproblemen finns i hemländerna där social utsatthet,

diskriminering och brist på bostäder, utbildning och arbete är vanligt förekommande. Lösningen på problemen är dock inte att uppmuntra människor till tiggeri på Sveriges gator. Tvärtom riskerar det att låsa fast människor i utanförskap.

Förbjud utnyttjande av människors utsatta situation

I maj 2014 presenterades en rapport från Länsstyrelsen i Stockholms län som innehöll en nationell kartläggning där man inhämtat information från bland andra polismyndigheter, kommuner och frivilligorganisationer. I rapporten uppskattade man att 300–500 personer kan ha utnyttjats för tiggeri under 2013. Det är viktigt med fler och uppdaterade kartläggningar för att bättre i detalj klargöra hur situationen ser ut i dag, men antalet tiggare och den omfattande utbredningen i landet tyder på att det ofta bygger på en organiserad och strukturerad verksamhet och med indikationer om att det omsätter stora penningvärden.

Moderaterna vill inte förbjuda enskilda människor att be om hjälp, men vi kan heller inte acceptera ett omfattande tiggeri i hela landet. Det förekommer att utsatta människor utnyttjas av andra under former som liknar människohandel och koppleri. Därför anser vi att organiserande av tiggeri, där utsatta människor utnyttjas, ska kriminaliseras. Regeringen aviserade i juni 2015 lagstiftning för att komma tillrätta med problemet, men någon utredning för att ta fram ett förslag har ännu inte tillsatts. Vi utgår ifrån att regeringen bereder direktiv och tar fram ett konkret förslag till lagstiftning.

Akuta sociala problem måste lösas

Kommunerna ställs inför en rad frågor mot bakgrund av utvecklingen. På lokal nivå har socialtjänsten ett ansvar för att tillgodose de mest akuta behoven. Många kommuner erbjuder, ofta med hjälp av frivilligorganisationer, bland annat platser för nattvila, akut mat och logi efter nödprovning, akuta hemresor samt tillgång till öppna dagverksamheter liksom ordning och säkerhet.

Ett problem är de sanitära konsekvenser som boplatser på gator och i parker medför. Det finns redan i dag regler för hur man får bo, både på kommunal och privat mark. Dessa lagar måste gälla lika för alla. Svårigheterna ligger i tillämpningarna av reglerna och brister när det gäller möjligheterna till avhysning av illegala bosättningar. Ordningslagen bör ses över, bland annat vad gäller regler för penninginsamling och hur den ska tillämpas i landets kommuner för att man lokalt ska kunna agera enligt regelverket.

Ändra krångliga regler för särskild handräckning och avhysning

Utöver översynen av regelverket för kommunerna krävs även att regelverket för bosättningar på privat mark och avhysning ses över. Många markägare känner oro och frustration då det är markägarens sak att själv hantera ett avlägsnande av en grupp personer som olovligen bosatt sig på en fastighet, ofta med stora kostnader som följd. Reglerna för så kallad särskild handräckning hos Kronofogdemyndigheten bör förenklas och ses över eftersom de i dag är administrativt betungande. Även i denna fråga har regeringen utlovat initiativ. Någon utredning har dock ännu inte kommit till stånd. Med tanke på att det tar tid att få nya regler på plats anser vi att initiativ brådskar.

Ta initiativ och ställ krav på hemländer och EU

En nationell samordnare har fått i uppdrag att stödja det arbete som utförs av myndigheter, kommuner och landsting och organisationer som möter utsatta EU-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige. Det är bra. Utöver detta krävs att regeringen tar initiativ på EU-nivå. Sverige måste agera och sätta press på andra medlemsstater och på EU:s institutioner. Situationen vad gäller hälsa, bostäder, utbildning och arbete måste förbättras i de av EU:s medlemsstater det handlar om. Ansvaret för detta ligger på de lokala och nationella myndigheterna, men såväl Sverige som EU kommer att behöva bistå i det arbetet framöver.

Därför krävs en tydlig markering om att Sverige är berett att öppna för sanktioner på EU-nivå om inte situationen förbättras. Till exempel genom ekonomiska sanktioner där EU fryser utbetalningar från strukturfonderna till de aktuella länderna om de inte agerar för att förbättra situation nationellt, vilket förhoppningsvis ska leda till samarbete och åtgärder i respektive land för att komma tillrätta med social och ekonomisk utsatthet.

Beatrice Ask (M)

Krister Hammarbergh (M)

Anti Avsan (M)

Ellen Juntti (M)

Pia Hallström (M)

Anders Hansson (M)